

Tisková zpráva

Důvěra vybraným institucím v prosinci 2017

- ⊙ Českému statistickému úřadu důvěřuje 63 % Čechů, Ústavnímu soudu 62 %, České národní bance 58 %, Nejvyššímu kontrolnímu úřadu 56 %, veřejnému ochránci práv 54 % a Úřadu pro ochranu osobních údajů 46 %.
- ⊙ U všech zkoumaných institucí převládá důvěra nad nedůvěrou.
- ⊙ U všech zkoumaných institucí se za poslední rok jejich vnímání ze strany veřejnosti zlepšilo.

Zpracoval:

Jan Červenka

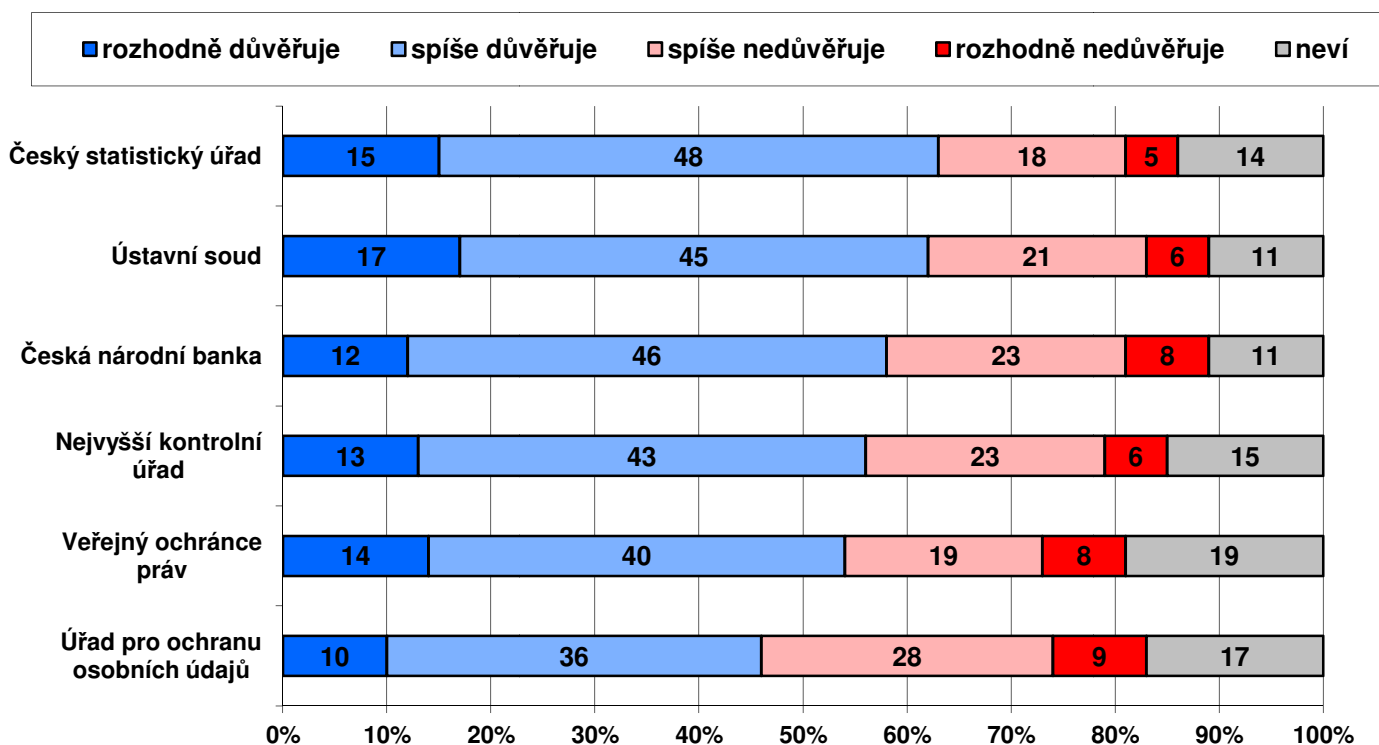
Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.

Tel.: 210 310 586; e-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

V reprezentativním šetření CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., byla v prosinci 2017 vybraným občanům položena otázka, zda důvěřují některým institucím.¹ Šetření konkrétně zjišťovalo důvěru ve vztahu k veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi), Ústavnímu soudu, Nejvyššímu kontrolnímu úřadu, Českému statistickému úřadu, České národní bance a Úřadu pro ochranu osobních údajů.

Graf 1: Důvěra/nedůvěra obyvatel vybraným institucím (%)

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost 2. – 17. 12. 2017, 1049 respondentů starších 15 let, osobní rozhovor.

Jak ukazují výsledky v grafu 1, v prosinci 2017 se mezi zkoumanými institucemi relativně nejvyšší důvěře těšil Český statistický úřad (ČSÚ), jemuž důvěřují více než tři pětiny populace (63 %), v tom 15 % mu „rozhodně důvěřuje“ a 48 % mu „spíše důvěřuje“. Nedůvěru ve vztahu k ČSÚ pak vyjádřila necelá čtvrtina oslovených (23 %), z nichž 18 % ČSÚ

¹ Otázka: „Řekněte, prosím, důvěřujete g) Veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi), h) Ústavnímu soudu, i) Nejvyššímu kontrolnímu úřadu, j) Českému statistickému úřadu, k) České národní bance, l) Úřadu pro ochranu osobních údajů?“

„spíše nedůvěřuje“ a 5 % „rozhodně nedůvěřuje. 14 % respondentů v případě ČSÚ nevědělo, jak jej z hlediska důvěry hodnotit.

Na druhém místě se statisticky srovnatelným podílem důvěřujících a nepatrně vyšší podílem nedůvěřujících figuruje Ústavní soud (ÚS), jemuž důvěru vyjádřilo 62 % občanů, v tom 17 % „rozhodně“ a 45 % „spíše“. O málo více než čtvrtina (27 %) dotázaných Ústavnímu soudu naopak nedůvěřuje, když 21 % mu „spíše nedůvěřuje“ a 6 % „rozhodně nedůvěřuje“. Zbýlých 11 % pak uvedlo, že neví.

Na třetím místě s mírně nižším podílem důvěry si stojí Česká národní banka (ČNB), jíž důvěřuje téměř třípětinová většina (58 %), v tom 12 % „rozhodně“ a 46 % „spíše“, necelá třetina (31 %) jí nedůvěřuje, když 23 % dotázaných uvedlo, že ČNB „spíše nedůvěřuje“, a 8 % jí „rozhodně nedůvěřuje“. I zde podíl nerozhodnutých činil 11 % dotázaných.

Čtvrtému v pořadí, Nejvyššímu kontrolnímu úřadu (NKÚ), důvěřuje rovněž zřetelná nadpoloviční většina (56 %) občanů, v tom 13 % „rozhodně“ a 43 % „spíše“. Podíl nedůvěřujících NKÚ pak převyšuje jednu čtvrtinu (29 %), když 23 % respondentů uvedlo, že mu „spíše nedůvěřuje“, a 6 % mu „rozhodně nedůvěřuje“. Zbýlých 15 % zvolilo odpověď „nevím“.

Ve vztahu k veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi) důvěru vyjadřuje rovněž nadpoloviční většina (54 %) oslovených, v tom 14 % „rozhodně“ a 40 % „spíše“. Podíl nedůvěřujících se pohybuje na úrovni o málo více než jedné čtvrtiny (27 %), když 19 % dotázaných ombudsmanovi „spíše nedůvěřuje“ a 8 % „rozhodně nedůvěřuje“. Podíl odpovědí „neví“, kterou uvedl zhruba jeden z pěti dotázaných (19 %), byl ze všech zkoumaných institucí v tomto případě nejvyšší.

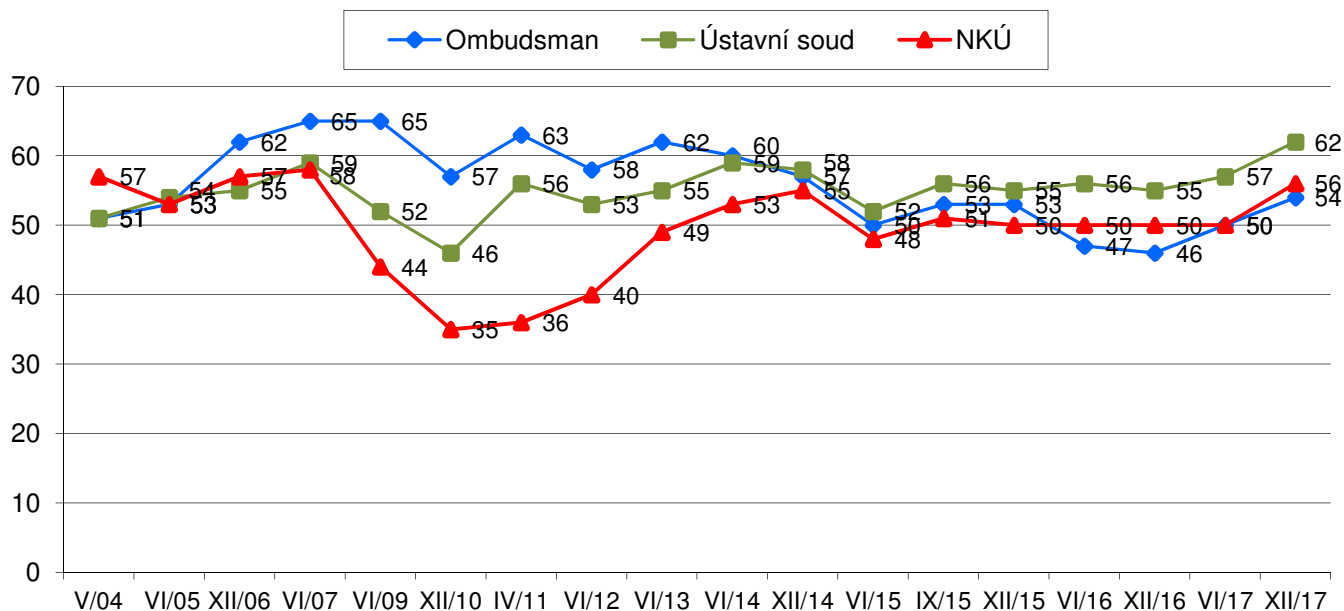
Relativně nejhorší hodnocení ze zkoumaných institucí bylo zaznamenáno v případě Úřadu pro ochranu osobních údajů (ÚOOÚ), u něhož podíl důvěry zůstal pod hladinou jedné poloviny. Konkrétně ÚOOÚ důvěřuje 46 % občanů, v tom 10 % „rozhodně“ a 36 % „spíše“, 37 % lidí mu naopak nedůvěřuje, z toho 28 % „spíše“ a 9 % „rozhodně“. 17 % dotázaných pak zvolilo odpověď „nevím“.

Podrobnější analýza ukázala, že důvěra u všech zkoumaných institucí navzájem významně pozitivně koreluje a že s výjimkou důvěry v prezidenta pozitivně koreluje i s důvěrou ke standardně zkoumaným ústavním institucím, tj. vládě, Poslanecké sněmovně, Senátu, krajským a obecním zastupitelstvům, hejtmanům a starostům obcí a městských částí. V případě důvěry v prezidenta se statisticky významná pozitivní korelace objevuje v případě ČSÚ, ČNB, NKÚ a ÚOOÚ, přičemž tato korelace je výrazně slabší než korelace důvěr v případě ostatních institucí. Je to dáno tím, že prezidentovi republiky z velké části důvěřují právě ti lidé, kteří jinak k institucím chovají nedůvěru, což se v případě všech zkoumaných institucí projevuje tím, že mezi těmi, kdo prezidentovi rozhodně důvěřují, se vedle významně zvýšeného podílu rozhodně důvěřujících vybraným institucím objevuje vždy i významně zvýšený podíl těch, kdo těmto institucím rozhodně nedůvěřují, což obvyklou korelaci mezi různými typy důvěry oslabuje a v případě Ústavního soudu a ombudsmana ji zcela vyrušuje. Ve všech případech rovněž platí, že důvěra se zvyšuje spolu se spokojeností s politickou situací, se spokojeností se životem, se zlepšujícím se hodnocením životní úrovně vlastní domácnosti a se zlepšujícím se hodnocením ekonomické situace v České republice.

Při vyloučení studentů pak důvěra u všech zkoumaných institucí roste spolu s nejvyšším stupněm dokončeného vzdělání. Z hlediska věku se mezi dotázanými od 15 do 19 let objevují snížené podíly nedůvěry v případě ČSÚ a NKÚ. Podle pohlaví muži častěji vyjadřují nedůvěru k ombudsmanovi a k ČNB.

Grafy 2 a 3 ukazují vývoj důvěry ke sledovaným institucím v čase. V porovnání s posledním srovnatelným šetřením, které se v případě ÚS, NKÚ, veřejného ochránce práv a ČNB uskutečnilo v červnu 2017 a v případě ČSÚ a ÚOOÚ v prosinci 2016, můžeme vidět vzestup důvěry v případě NKÚ (+ 6 procentních bodů), ÚS (+ 5 procentních bodů), ČNB (+ 5 procentních bodů) a ombudsmana (+4 procentní body). U ČSÚ pak celkový podíl důvěry vzrostl o 3 procentní body, což je nárůst na hraně statické chyby, ovšem samotný podíl rozhodně důvěřujících se zvýšil o 4 procentní body, takže i zde došlo meziročně k mírnému zlepšení. U ÚOOÚ pak v porovnání s prosincem 2016 poklesl podíl nedůvěřujících o 6 procentních bodů. U všech zkoumaných institucí se tak jejich hodnocení z hlediska důvěry v posledním roce zlepšilo.

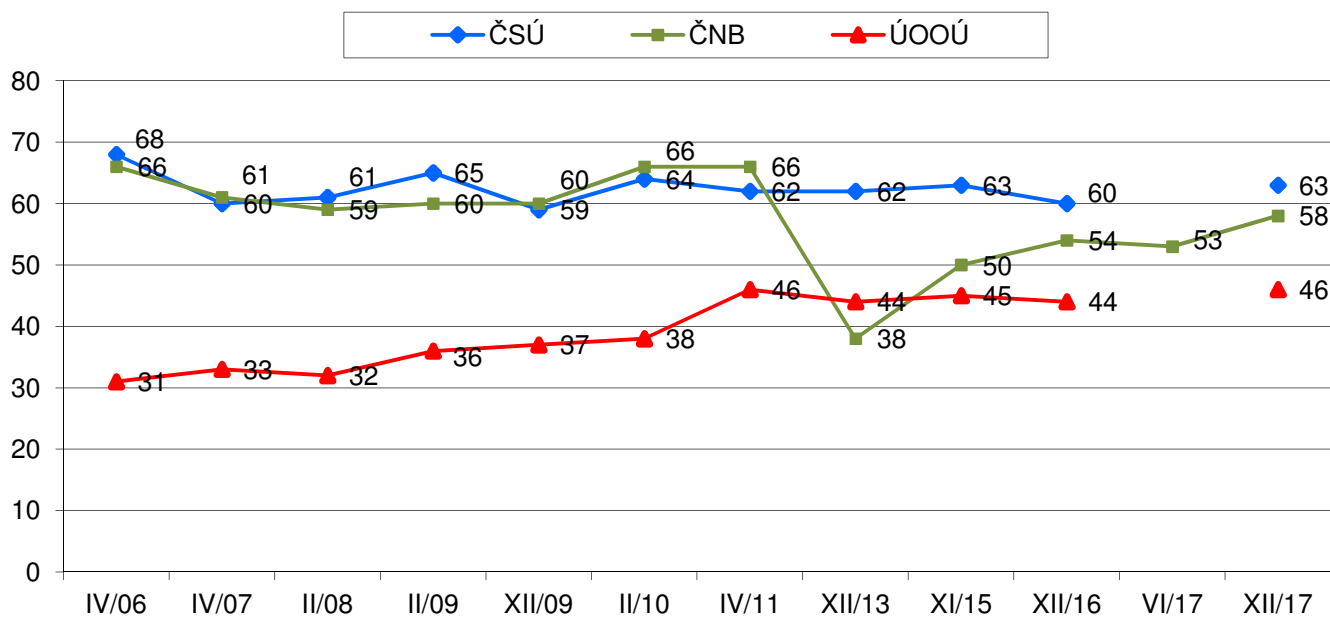
Graf 2: Důvěra obyvatel veřejnému ochránci práv (ombudsmanovi), Ústavnímu soudu a Nejvyššímu kontrolnímu úřadu – časové srovnání (%)

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“ a odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Graf 3: Důvěra obyvatel Českému statistickému úřadu, České národní bance a Úřadu pro ochranu osobních údajů – časové srovnání (%)

Pozn.: Hodnoty v grafu jsou součtem odpovědí „rozhodně důvěřuje“ a „spíše důvěřuje“. Dopočet do 100 % tvoří odpovědi „spíše nedůvěřuje“ a „rozhodně nedůvěřuje“ a odpověď „nevím“.

Zdroj: CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., Naše společnost.

Technické parametry výzkumu

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost, v17-12</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>2. - 17. 12. 2017</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Kraj (oblasti NUTS 3), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1049</i>
<i>Počet tazatelů:</i>	<i>225</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem - kombinace dotazování CAPI a PAPI</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>PI.1</i>
<i>Kód zprávy:</i>	<i>pi180314</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>14. března 2018</i>
<i>Zpracoval:</i>	<i>Jan Červenka</i>

Slovníček pojmů:

Kvótní výběr – napodobuje strukturu základního souboru (u nás je to obyvatelstvo České republiky starší 15 let) pomocí nastavení velikosti vybraných parametrů, tzv. kvót. Jinými slovy kvótní výběr je založen na stejném procentuálním zastoupení vybraných vlastností. Pro tvorbu kvót používáme údaje z Českého statistického úřadu. V našich výzkumech jsou stanoveny kvóty na pohlaví, věk, vzdělání, region a velikost obce. Vzorek je tedy vybrán tak, aby procentuální podíl např. mužů a žen ve vzorku odpovídal procentuálnímu podílu mužů a žen v každém kraji ČR. Podobně je zachován procentuální podíl obyvatel jednotlivých krajů ČR, občanů různých věkových kategorií, lidí s různým stupněm dosaženého vzdělání a z různých velkých obcí.

Reprezentativní výběr je takový výběr z celé populace, z jehož vlastností se dá platně usuzovat na vlastnosti celé populace. V našem případě to tedy znamená, že respondenti jsou vybráni tak, abychom zjištěné údaje mohli zobecnit na obyvatele České republiky starší 15 let.

Centrum pro výzkum veřejného mínění (CVVM) je výzkumným oddělením Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Jeho historie sahá do roku 1946, kdy jako součást Ministerstva informací začal fungovat Československý ústav pro výzkum veřejného mínění. Současné Centrum vzniklo v roce 2001 převedením svého předchůdce (IVVM) z Českého statistického úřadu do Sociologického ústavu AV ČR, v.v.i.. Včlenění do vědecké instituce zaručuje kvalitní odborné zázemí a kredit pracoviště; jako součást akademického prostředí musí CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i., splňovat veškeré nároky a dosahovat tak té nejvyšší odborné úrovně. Hlavní náplní práce oddělení je výzkumný projekt Naše společnost, v jehož rámci je prováděno deset šetření ročně. Jedná se o průzkum veřejného mínění na reprezentativním vzorku české populace od 15 let, kterého se vždy účastní přibližně 1000 respondentů. Omnibusová podoba dotazníku umožňuje pokrýt velkou šíři námětů, a do šetření jsou proto pravidelně řazena politická, ekonomická i další obecně společenská témata. Jsou využívány jak opakované otázky, které umožňují sledovat vývoj zkoumaných jevů, tak náměty nové, reagující na aktuální dění. Díky dlouhodobému a kontinuálnímu charakteru je tento vědecký projekt zkoumání veřejného mínění v České republice ojedinělý.